

Podstawy prawne darowizn:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r., Nr 96 poz. 873 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 1994 r., Nr 121, poz. 591)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie będących spółkami handlowymi, nie prowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. z 2001 r., Nr 137, poz. 1539)
- Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r. (Dz. U. z 1991 r., Nr 80, poz. 350).
- Ustawa Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- art. 17 ust. 1 pkt 4, art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2011 r. nr 74, poz. 397 ze zm.);
- - art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.);
- - art. 3 ust 2 i 3 i art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. nr 234, poz. 1536 ze zm.).

Otrzymywane przez stowarzyszenie darowizny stanowią - co do zasady - przychód podatkowy tej jednostki. Jej dochód będzie jednak **zwolniony od podatku**, jeżeli zostanie przeznaczony na cele określone w statucie stowarzyszenia.

Darowizny udzielane przez darczyńców na rzecz stowarzyszenia będą podlegały odliczeniu od dochodu darczyńców do kwoty określonego limitu (maksymalnie 10% dochodu - osoby prawne i 6% - osoby fizyczne), pod warunkiem że stowarzyszenie będzie prowadzić **działalność pożytku publicznego w sferze działań publicznych** (np. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej).

Wymagane dokumenty

Odliczenia dokonuje się wpisując w deklarację roczną kwotę dokonywanych odliczeń. Szczegóły wszelkich odliczeń umieszcza się w **załączniku PIT/O**. Podać należy:

- kwotę przekazanej darowizny,
- kwotę dokonanego odliczenia oraz
- dane pozwalające na identyfikację obdarowanego, w szczególności jego nazwę i adres.

Podatnik odliczenia darowizny pieniężnej dokonuje **wyłącznie** na podstawie **dowodu wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego**. **Innymi słowy nie jest potrzebne dodatkowe oświadczenie obdarowanego o jej przyjęciu.**

W przypadku darowizny innej niż pieniężna, przekazanie darowizny potwierdza się **dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny** (np. pisemna lub notarialna umowa darowizny). Należy również posiadać oświadczenie obdarowanego o przyjęciu darowizny. Z reguły można tego dokonać na jednym dokumencie – w którym wskazuje się obdarowanego, rodzaj darowizny i jej wartość oraz umieszcza się podpisy obdarowanego i darczyńcy.

Nie powinno się wartości darowizny i oświadczenia darczyńcy o przyjęciu potwierdzać na dwóch odrębnych dokumentach.

Wynika to z literalnego brzmienia przepisów.

Z racji na przeznaczenia darowizny na wybrany cel, dowód wpłaty powinien zawierać wskazanie, na jaki cel darowizna ma być przeznaczona

Cel charytatywny

Darowizna, którą odliczać można od dochodu, może być przekazana w celu:

1. pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
2. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
3. działalności charytatywnej;
4. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
5. działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
6. ochrony i promocji zdrowia (a od 2016 r. - ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, 788 i 905);
7. działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
8. promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
9. działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
10. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
11. działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
12. działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
13. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
14. nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
15. wypoczynku dzieci i młodzieży (a od 2016 r. - działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży);
16. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
17. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
18. ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
19. turystyki i krajoznawstwa;

20. porządku i bezpieczeństwa publicznego;
21. obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
22. upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
23. ratownictwa i ochrony ludności;
24. pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
25. upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
26. działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
27. promocji i organizacji wolontariatu;
28. pomocy Polonii i Polakom za granicą;
29. działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
30. promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
31. działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
32. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
33. działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32.

Uwaga - od 2016 r. katalog celów pożytku publicznego zostanie rozszerzony o:

- działalność na rzecz integracji cudzoziemców,
- udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Podmiotami obdarowanymi **mogą być - działające w sferze pożytku publicznego wskazanej powyżej:**

- nie będące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi (a od 2016 r. obdarowanymi mogą być – nie będące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi),
- nie działające w celu osiągnięcia zysku

- osoby prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia (za wyjątkiem

partii politycznych; związków zawodowych i organizacji pracodawców; samorządów zawodowych; fundacji utworzonych przez partie polityczne

Co darujemy?

Darczyńca przekazać może przede wszystkim **pieniądze**. W takim przypadku dokonuje on przelewu bankowego.

Może on jednak również uczynić **darowizny rzeczowej**. W takim przypadku, gdy towary darowane opodatkowane są podatkiem od towarów i usług, za kwotę darowizny uważa się wartość towaru wraz z podatkiem od towarów i usług, w części przekraczającej kwotę podatku naliczonego, którą podatnik ma prawo odliczyć zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług z tytułu dokonania tej darowizny.

Darowizny rzeczowe powinny być potwierdzone umową w formie aktu notarialnego lub w formie pisemnej. Dla celów określenia wartości darowizny przyjąć należy wartość rynkową z dnia jej dokonania. Określa się ją na podstawie cen rynkowych stosowanych w obrocie rzeczami lub prawami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca odpłatnego zbycia. W darowiznie powinno być zawarte również oświadczenie obdarowanego o jej przyjęciu.

Organ ma prawo kwestionować wartość darowizny podanej w umowie lub wystąpić o taką zmianę do podatnika. Organ wezwie strony umowy do zmiany tej wartości lub wskazania przyczyn uzasadniających podanie ceny znacznie odbiegającej od wartości rynkowej. W razie nie udzielenia odpowiedzi, nie dokonania zmiany wartości lub nie wskazania przyczyn, które uzasadniają podanie ceny znacznie odbiegającej od wartości rynkowej, organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej określi wartość z uwzględnieniem opinii biegłego lub biegłych. Jeżeli wartość ustalona w ten sposób odbiega co najmniej o 33 % od wartości wyrażonej w cenie, koszty opinii biegłego lub biegłych ponosi zbywający

Przedsiębiorca nie odliczy

Przedsiębiorca rozliczający się na zasadach podatku liniowego (PIT-36L) oraz karty podatkowej (PIT-16A) nie ma możliwości odliczyć darowizny. Pozostali przedsiębiorcy mogą dokonywać darowizn i odliczać je od dochodu. W przypadku ryczałtowców (PIT-28) odliczyć darowiznę można od przychodu.

Odliczenia nie zastosują podatnicy, którzy dokonali darowizn wytworzonych lub nabytych produktów spożywczych, o ile zaliczyli takie darowizny do kosztów uzyskania przychodów. Korekta kosztów w tym zakresie będzie uprawniać do ulgi. Odpowiednio w przypadku, gdy takich darowizn dokonali, ale nie rozliczyli ich w kosztach – odliczenie jest dopuszczalne

Dary rzeczowe to przekazywane organizacjom przez osoby fizyczne lub prawne niepotrzebne darczyńcom, ale wartościowe rzeczy. Organizacja pozarządowa może przyjąć dary rzeczowe tylko na realizację swoich działań zgodnych z jej celami statutowymi. Dary te wyceniamy i kwalifikujemy jako statutowe przychody organizacji

Przekazane pomoce szkolne, książki i zabawki to darowizna rzeczowa na rzecz organizacji pozarządowej. Nieodpłatnie otrzymane dary rzeczowe stanowią przychody organizacji pozarządowej. (par. 2 ust 2 rozporządzenia MF w sprawie szczególnych zasad rachunkowości).

Dary rzeczowe przyjmujemy w statutowe przychody organizacji wyceniając je w oparciu o ich wartość rynkową. Oceniamy, jaką kwotę stowarzyszenie musiałoby wydać, jeśli chciałoby zakupić używane pomoce szkolne, książki i zabawki przekazane przez rodziców (w

przypadku nowych, nieużywanych należałoby zrobić to samo). Wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży (ceny brutto) takiej samej lub podobnej rzeczy, przedmiotu (art. 28 ust. 2 ustawy o rachunkowości).

Dowód na przyjęcie darowizny

Każdą darowiznę, nawet o niskiej wartości, wyceniamy (art. 22g ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku od osób fizycznych). Nawet najmniejsza darowizna stanowi przychód z działalności statutowej, a organizacja ma obowiązek ujawnienia wszystkich przychodów. Organizacje, które nie ujawnią nieodpłatnie otrzymanych składników majątku (także np. darowizn rzeczowych) mogą zostać ukarane przez urząd skarbowy za nie ujawnienie przychodów, kosztów i aktywów organizacji (art. 6, 46, 47 ustawy o rachunkowości). Nie ujawnienie w księgowości przyjętej darowizny grozi organizacjom mającym status organizacji pożytku publicznego (OPP) utratą tego statusu (art. 33a ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

Wycena jest podstawą do przyjęcia darowizny rzeczowej w przychody stowarzyszenia.

Wartość darowanej używanej rzeczy możemy ująć w:

- umowie darowizny;
- protokole przekazania / przyjęcia darowizny/;
- lub w oświadczeniu o przyjęciu darowizny. Przyda się ono darczyńcom, którzy chcą skorzystać z ulgi podatkowej (osoby fizyczne – do 6% dochodu, osoby prawne – do 10% dochodu).

Sporządzenie umowy, protokołu lub innego dokumentu potwierdzającego fakt przekazania i przyjęcia darowizny jest niezbędne do udowodnienia, że darowizna rzeczowa przekazana organizacji stała się jej własnością (art. 888 i 890 Kodeksu cywilnego). W przypadku mniej wartościowych rzeczy wystarczyć powinno oświadczenie o przyjęciu.

Konieczna wycena

Pamiętajmy, że wycena jest konieczna – samo wpisanie do ewidencji liczby (sztuk) otrzymanych rzeczy, nie jest wystarczające.

W przypadku nowych rzeczy, które darowane zostały przez darczyńcę na cele organizacji pozarządowej, wycenę darów należy przeprowadzić w oparciu o faktury, rachunki lub paragony zakupu. Wprost możemy poprosić darczyńcę o przekazanie kopii dokumentów zakupu. Cenę zakupu możemy sprawdzić u producenta, sprzedawcy, w sklepach internetowych. Wycena darowizny w protokole przekazania / przyjęcia równa byłaby wartości brutto darów na tych dokumentach

W przypadku rzeczy używanych, a tak jest w opisywanym przypadku, staramy się zebrać jak najwięcej informacji o otrzymanych przedmiotach: kiedy były kupione, czy mają jakieś znaki szczególne w oparciu o które można dokonać określenia ich obecnej wartości. Jeśli są to książki możemy je wycenić w internetowych bibliotekach lub sklepach (ich znalezienie ułatwią np. numery ISBN). W przypadku cennych rzeczy (np. używany sprzęt elektroniczny) jest to np. polisa ubezpieczeniowa, jeśli darczyńca ją posiada. Jeśli jest to sprzęt elektroniczny w oparciu o znaki i typy modeli również wyszukujemy wartości w rejestrach sklepów internetowych itp. Jeśli darowana rzecz (np. sprzęt elektroniczny, urządzenie techniczne) posiada polisę ubezpieczeniową prosimy o jej kopię, ponieważ właśnie w polisie jest zawarta bieżąca lub zbliżona do rynkowej wartość daru. Także portal allegro lub ebay są źródłami informacji o oferowanych cenach rzeczy używanych.

Dużym ułatwieniem w przyjęciu i wycenie darowizny jest opracowanie i wdrożenie regulaminu przyjmowania darów w organizacji w tym wyznaczenie osób do wyceny i przyjęcia darów. Będzie on na pewno przydatny w przypadku organizacji, z której celów statutowych wynika częste zbieranie darów rzeczowych.

UWAGA: Takie samo postępowanie, ujęcie wartości brutto przekazanych darów w umowie i/lub protokole przekazania / przyjęcia, trzeba zastosować w przypadku, gdy dary przekazywane są nie przez osoby fizyczne, ale przez osoby prawne (firmy, przedsiębiorstwa, inne organizacje pozarządowe).

Jak traktować księgowo darowizny rzeczowe

- Jeśli organizacja otrzyma w darze wszelkiego rodzaju surowce, materiały pomocnicze, paliwo, środki czystości i higieny, materiały gospodarcze, żywność (nieobjęte ewidencją magazynową), które zużyje do realizacji swoich celów statutowych, to uznaje po zużyciu te darowizny rzeczowe jako materiały.
- Jeśli otrzyma drobne przedmioty, środki trwałe, wyposażenie, o wartości poniżej 3500 zł, takie, które zużyje w ciągu roku realizując swoje cele statutowe, zalicza te darowizny również w materiały.
- Jeśli otrzyma środki trwałe powyżej kwoty 3500 zł, np. sprzęt techniczny, elektroniczny, urządzenia i maszyny, środki transportu (np. samochody, łódki), kontenery, namioty, hale (niezwiązane trwale z gruntem, np. duży całoroczny namiot, kontener zdjęty z samochodu dostawczego służący jako miejsce na magazyn) i inne zalicza je do środków trwałych.

Może zaistnieć sytuacja, że darczyńcy przekazują za darmo niepotrzebne rzeczy w dużych ilościach. Organizacji te rzeczy nie są potrzebne, jednak nie chce odmówić im możliwości przekazywania darów, chociażby dlatego że mogą nadejść „chude” czasy i te dary będą niezbędne. Jeżeli darczyńca przekazał darowiznę ogólnie „na cele statutowe” i nie podał szczegółowego celu przeznaczenia, w którym ma ona zostać zużyta, to organizacja, zgodnie z jej celami statutowymi, może dowolnie dysponować przekazanymi bezpłatnie rzeczami. Jeśli statut organizacji na to pozwala darowane bezpłatnie rzeczy można przekazać bezpłatnie innym, sprzedać, przeznaczyć jako nagrody w konkursie itp. W przypadku dalszego bezpłatnego przekazania lub sprzedaży znów będzie potrzebna wycena i sporządzenie protokołu przekazania lub wystawienie odpowiedniego dokumentu potwierdzającego sprzedaż. Prawidłowe przyjęcie darowizny rzeczowej w księgach od dnia jej otrzymania ułatwi prawidłowe rozporządzanie rzeczami w przyszłości.

Zgodnie z dobrą gospodarką nie należy gromadzić w organizacjach rzeczy, które obecnie nie są potrzebne i nie służą realizacji celów statutowych. Rzeczy wymagają właściwych warunków przechowywania, często ubezpieczenia, przeglądów itp. Nieużywane dary rzeczowe powinniśmy jak najszybciej zużyć do realizacji celów statutowych (przekazać lub sprzedać